

***ZALAEGERSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS
GYERMEKJOGI STRATÉGIÁJA
2018. – 2022.***

I. BEVEZETÉS.....	2
II. GYERMEKJOGOK.....	3
III. KAPCSOLÓDÓ HELYI KONCEPCIÓK	10
IV. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK	10
V. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK.....	11
V.1. Zalaegerszeg Védőnői Szolgálat.....	11
V.2. Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék.....	13
V.3. Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ	16
V.4. Zalaegerszegi óvodák.....	18
V.5. Iskolák	21
V.6. Házi gyermekorvosi és fogászati körzetek.....	23
V.7. Játsszóterek.....	24
VI. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZTEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS..	24
VII. CÉLOK ÉS MEGVALÓSULÁSOK SZÍNTEREI.....	29
VII. 1. Gyermekjogi szervezeti egység felállítása.....	29
VII.2. Gyermek jogainak tudatosítása.....	29
VII.3. A gyermekek aktív és tényleges részvételének biztosítása.....	31
VII.4. Gyermekbarát költségvetés	33
VII.5. Gyermekbarát vállalkozások bevonása	34
VII.6. Biztonságos környezet.....	35
VII.7. Egészséges életmódhoz való hozzásegítés	35
VIII. Felhasznált irodalom.....	36

I. BEVEZETÉS

Az 1989-ben elfogadott Gyermek jogairól szóló New York-i Egyezmény a legszélesebb körű emberi jogi előírásokat adaptálta a gyermekek világába, olyan jogokat megfogalmazva, amelyek korábban elsősorban a társadalmak felnőtt tagjait illették meg. Az Egyezménnyel a gyermeki jogok világszerte kiteljesedtek és beépültek az államok többségének nemzeti jogrendjébe. Magyarország 1991-ben, az egyezmény aláírásával kötelezte el magát a gyermekjogok mellett, majd vállalt kötelezettségének megfelelően, 1997-ben törvényben deklarálta e jogokat, valamint biztosított ellátásai – pénzügyi és természetbeni, továbbá személyes gondoskodást nyújtó ellátások – révén gondoskodott a védelmük garanciáiról is.

Hazánkban a gyermekek helyzetét természetesen nem csak nemzetközi szerződések szabályozzák – hiszen ezek csak a minimális követelményeket fogalmazzák meg – hanem az Alaptörvény, a fent említett a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.), valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény is biztosít külön jogokat a kiskorúak számára. Az állam mellett Önkormányzatunk is elhivatott e jogok és a hozzájuk rendelt kötelezettségek iránt, továbbá fontosnak tartja, hogy az Egyezmény a nemzeti kormányok által követendő célkitűzéseit helyi szinten – ahol a legnagyobb közvetlen hatással lehet a gyermekek életére – messzemenőig alkalmazza. Feladatellátása során törekszik arra, hogy maradéktalanul gondoskodjon a településen élő valamennyi segítségre szoruló gyermekről, továbbá kötelezettséget vállal a gyermekek kiemelt és fokozott védelmére és a gyermekek jogainak tiszteletben tartására, különösen, hogy a mindennapi döntésekben kiemelten érvényesüljenek a kiskorúak és fiatalok szempontjai és jogai.

Helyi gyermekvédelmi rendszerünk kiépítésén túl elkötelezték magukat a gyermeki jogok tudatosítása mellett is, melynek elismeréseként Önkormányzatunk 2017-ben nyerte el az UNICEF által meghirdetett országos pályázaton a megtisztelő „Gyerekbarát Település” címet. A cím elnyerése a dicséreten túl egyúttal kötelezettséggel is jár, melyre figyelemmel és annak érdekében, hogy az Önkormányzat a gyermekek életminőségét a jogaik elismerésével és azok tiszteletben tartásával javítsa – egy széleskörű konzultációt folytatva – szükségesnek látta egy átfogó stratégiai dokumentum elkészítését, mely rendszerezi a már meglévő és jól működő koncepcionális elemeket, továbbá meghatározza a beavatkozást igénylő területeket. Jelen Gyermekjogi Stratégia a gyermekek és fiatalok, a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat,

az önkormányzat intézményei, a gyermekekkel foglalkozó szakemberek, valamint helyi civil szervezetek bevonásával készült el.

II. A GYERMEKJOGOK

Jelen fejezet a 2018. február 9-én az UNICEF által szervezett Zalaegerszegen tartott előadáson bemutatott szakmai anyag felhasználásával készült. Az eseményen részt vettek az Önkormányzat által delegált képviselők (Humánigazgatási osztály munkatársai: ifjúsági referens, intézményfenntartó szakreferens, Civil társadalom szereplő: Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal, Zala Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház, Zalaegerszegi Új Nemzedék Községi Tér munkatársai, Fiúnevelő Intézet, a jelzőrendszeri tagok, stb.). Az előadás keretében az UNICEF képviselői bemutatták a Gyermekbarát település program keretrendszerét, azt a gyermekjogi megközelítést, amit a nyertes pályázat részeként végig kell vinni jelen kidolgozott programban, cselekvési tervben.

A gyermekkor (0-18) átfogó megközelítése

- A gyermekkor egyszeri és megismételhetetlen!
- Nem „csak” a jövő generációja, és egy ország gazdaságának majdani motorjai, hanem a jelenben élő emberi lények, jogokkal és szükségletekkel, amelyek változnak az életkorukkal, fizikai – pszichés – szociális fejlődésükkel, értelmi érésükkel.

„Teljes gyermek” megközelítés

- A gyermekjogi megközelítés felismeri azt, hogy az egyes ügyek, jogok, nem választhatók el egymástól, és egymástól függenek is.
- Holisztikus megközelítésre van szükség az olyan egymással összefüggő kérdésekben, amely a gyermeket és közösségét egyaránt érintik.

Emberi jogi megközelítés

- Az emberi jogok – minthogy ezeket nemzetközi jog is garantálja – kötelezően védendőek minden egyes ember vonatkozásában – a gyermekek esetében is.
- Az emberi jogi megközelítésen nyugvó alaptétel szerint a gyermeket minden alapvető jog + speciális védelem megilleti.

Az állam	Az ENSZ Gyermekjogi egyezményét aláíró részes államként elsődleges a felelőssége: nemcsak a jogszabályok átültetéséért felel, hanem azért is, hogy a gyerekek prioritást kapjanak a döntések során
A törvényhozás (parlamentari képviselők)	A képviselők tudnak lenni a gyerekjogok „bajnokai”, hiszen beleszólhatnak a törvényhozásba, a költségvetés-tervezésbe, a tudásbővítésbe, a kommunikációba
Civil társadalom	Szolgáltatásnyújtás, tudásbővítés, lobbizás
Egyház	A társadalomra jelentős befolyással lévő szervezet
Média	Bizonyos ügyek felkarolásával, erős kommunikációval felhívhatják a figyelmet a gyermekjogokra – 4. hatalmi ág
Magánszektor	Vállalati felelősségvállalás
Egyének, családok, kisközösségek	Szülők kiemelt szerepe, iskola, közösségi aktivitás, lobbizás

Mik azok a gyermekjogok?

- Az emberi jogi megközelítésen nyugvó alaptétel szerint a gyermeket minden alapvető jog + speciális védelem megillet (második generációs emberi jogok –itt az állam aktív szereplő).
- „A gyermek olyan érték, amely már a jogi szabályozás előtt és attól függetlenül is létezett, ugyanakkor mára jogi regulációja révén elnyerte jogi alapértéki minőségét.” (Ádám Antal).
- A gyermekjogok sajátos jellemzői, hogy hárompólusú jogviszonyokban léteznek, tehát a (1) jogalany gyermek és az alkotmányos intézményvédelem kötelezettjeként szereplő (2) állam mellett, egy harmadik szereplő is bekapcsolódik a (3) szülő (gondviselő) személyében.

A gyermekjogok alakulásának történelmében nagy mérföldkőnek tekinthető az 1989-es ENSZ Gyermekjogi Egyezménye.

Magyarország 1990. március 14-én írta alá, és 1991. október 7-én ratifikálta (1991. évi LXIV.

törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről).

A diszkrimináció tilalma (2. cikk)

„1. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek, vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképtelensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

2. Az Egyezményben részes államok megteszik a megfelelő intézkedéseket arra, hogy a gyermeket hatékonyan megvédjék minden, bármely formában jelentkező megkülönböztetéstől és megtorlástól, amely szülei, törvényes képviselői vagy családtagjai jogi helyzete, tevékenysége, véleménynyilvánítása vagy meggyőződése miatt érhetné őt.”

- Az Egyezmény végrehajtásáról szóló 4. ÁK szerint „az államoknak aktívan kell azonosítaniuk azokat a gyermekeket és gyermekcsoportokat, akik jogainak elismeréséhez és érvényesítéséhez speciális intézkedésekre van szükség. A hátrányos megkülönböztetés leküzdéséhez változtatni kell a jogszabályokon, a közigazgatáson és a források elosztásán, valamint a hozzáállás, szemlélet megváltoztatása érdekében tanárképzésekre, oktatásra is szükség van.”

- Az oktatás céljairól szóló 1. ÁK szerint „Az Egyezmény 2. cikkében felsorolt okok bármelyikéből következő nyílt vagy rejtett megkülönböztetés sérti a gyermek emberi méltóságát és alááshatja, sőt meg is akadályozhatja az oktatási lehetőségek kihasználását... a nemek közötti megkülönböztetést megerősíthetik az olyan gyakorlatok, mint a nemek egyenlőségével összeegyeztethetetlen tanterv, a lányok számára az oktatási lehetőségekből adódó előnyök korlátozása és a lányokat a részvételtől elriasztó, nem biztonságos és barátságtalan környezet. A fogyatékossgal élő gyermekek megkülönböztetése számos hivatalos oktatási rendszer és nem kevés informális oktatási környezet – például az otthon – jellemzője”

- „A gyermek jogainak végrehajtása kora gyermekkorban” című 7. ÁK szerint „a kisgyermekek egyes csoportjait sem szabad megkülönböztetni. Megkülönböztetést jelenthet az alultápláltság; a nem megfelelő gondoskodás és figyelem; korlátozott lehetőség a játékra, a tanulásra és az oktatásra; vagy az érzések és vélemények szabad nyilvánításának

akadályozása. A megkülönböztetés a durva bánásmódban és az indokolatlan – például kizsákmányoló, vagy visszaélést jelentő – elvárásokban is megnyilvánulhat...

A gyermek legfőbb érdeke (3. cikk)

„1. A szociális védelem köz-és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenképp felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.

2. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy a gyermek számára, figyelembe véve szülei, gyámjai és az érte törvényesen felelős más személyek jogait és kötelességeit, biztosítják a jólétéhez szükséges védelmet és gondozást, e célból meghozzák a szükséges törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket.

3. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyermekkel foglalkozó és védelmét biztosító intézmények, hivatalok és létesítmények működése megfeleljen az illetékes hatóságok által megállapított szabályoknak, különösen a biztonság és az egészség területén, valamint ezek személyzeti létszámával és szakértelmével, továbbá a megfelelő ellenőrzés meglétével kapcsolatban.”

→ Minden törvényhozó, közigazgatási és bírói testület vagy intézmény köteles alkalmazni a legfőbb érdek elvét oly módon, hogy döntéseinek és intézkedéseinek a gyermekek jogait és érdekeit érintő jelen vagy jövőbeni hatását szisztematikusan számításba veszi.

A részvétel joga (12. cikk)

„1. Az Egyezményben részes államok az ítélőképessége birtokában lévő gyermek számára biztosítják azt a jogot, hogy minden őt érintő kérdésben szabadon kinyilváníthassa véleményét; a gyermek véleményét figyelemmel korára és érettségi fokára, kellően tekintetbe kell venni.

2. Ebből a célból nevezetesen lehetőséget kell adni a gyermeknek arra, hogy bármely olyan bírósági vagy közigazgatási eljárásban, amelyben érdekelt, közvetlenül vagy képviselője, illetőleg arra alkalmas szerv útján, a hazai jogszabályokban foglalt eljárási szabályoknak megfelelően meghallgassák.”

- A gyermeket aktív joggalalanynak kell tekinteni!
- Az Egyezmény egyik kulcsfontosságú célja annak kiemelése, hogy az emberi jogok a gyermekekre is vonatkoznak.
- A 12. cikk a gyermek szabad önkifejezéshez való jogával (13. cikk), a gondolat-, lelkiismeret-és vallásszabadság jogával (14. cikk) és az egyesülés jogával (15. cikk) együtt

mind a gyerek alapvető emberi jogokkal, saját nézetekkel és érzésekkel rendelkező individuum státuszát erősíti meg.

- NEM „jótékonykodó szemléletre és paternalista hozzáállásra” van szükség (ENSZ Gyermekjogi Bizottság)
- „Beszélni, részt venni, nézeteiket figyelembe vetetni: gyakorlati szempontból ez a részvételi jog élvezetének három állomása. Ez a jog új, és mélyebb értelemben azt jelenti, hogy új társadalmi kontextusnak kell létrejönnie: olyannak, ahol a gyermekeket teljes jogok birtokosaként ismerik el, akiknek nem csupán védelem jár, hanem a részvétel joga is minden őket érintő kérdésben. Olyan jog ez, mely valójában jogok birtokosaként való elismerésük szimbóluma. Ez hosszú távon politikai, társadalmi, intézményes és kulturális változásokhoz vezet.”
- „Az Egyezmény megköveteli, hogy minden gyermeket, még a legfiatalabbakat is saját jogokkal rendelkező személyként tiszteljenek. A fiatal gyermekeket is családjuk, közösségük, társadalmuk aktív tagjaként kell elismerni, akiknek megvannak saját gondjaik, érdekeik, nézeteik.”
- A 13. cikk biztosítja a gyermek számára „mindenfajta tájékoztatás kérésének, eszme megismerésének és terjesztésének szabadságát, határookra való tekintet nélkül,” a 17. cikk pedig megerősíti a gyermek általános tájékoztatáshoz való jogát (a részvétel előfeltétele).
- Speciális csoportok: kisgyermekek, fogyatékossággal élő, kisebbséghez tartozó gyermekek.
- Panasztételi mechanizmusokhoz való hozzáférés jelentősége.
- A részvételhez való jog, nemcsak önmagában egy alapvető és elidegeníthetetlen jog, hanem előfeltétele a többi jog gyakorlásának a családon belül, az iskolában és a szélesebb közösségben.

Példák:

- A gyermekek szükségleteire reflektáló költségvetés tervezés: a gyermekeket be kell vonni az egymással versengő prioritások tárgyalásába a költségvetés és az őket érintő döntések tervezésénél;
- A gyermekeknek joguk van az egészséggel és táplálkozással kapcsolatos tájékoztatás, valamint az egészségügyi ellátás során az alapvető információkhoz;
- A gyermekeknek alapvető joguk, hogy az oktatásuk során a képességeiket, tehetségüket kibontakoztassák, tehát az iskolai tanrend, tanulási módszerek, iskolavezetési kérdésekben való részvétel is megilleti őket –róluk szól alapvetően.

A részvétel...

- hozzájárul az egyén fejlődéséhez: a képességeikben „megerősített” gyermekek aktív és hatékony szószólói lehetnek saját jogaik érvényesítésének. Fejleszthetik készségeiket, tudásukat, kompetenciáikat, megbízhatóságukat a részvételen keresztül.
- jobb döntésekhez és eredményekhez vezet: a gyermekek a legjobb és egyedülálló ismerői saját szükségleteiknek; relevánsabb, hatékonyabb és fenntarthatóbb döntések születnek.
- a gyermekek védelmét szolgálja: a némaságra és passzivitásra ítélt gyermekek a felnőttek büntetlen jogsértésének teszik ki magukat. Kellő információhoz juttatás, aggályaik megfogalmazásának bátorítása, a bántalmazás elleni biztonságos és hozzáférhető eljárások bevezetése szükséges a hatékony védelemhez.
- hozzájárul a civil társadalmi fejlődéshez, toleranciához, és mások tiszteletéhez: a közvetlen részvétel megtapasztalása az őket érintő döntésekben, felruházza azzal a képességgel a gyermekeket, hogy egy békés, az emberi jogokat tisztelő, demokratikus társadalmat építsenek.
- az elszámoltathatóságot erősíti: alapvetően szükséges egy jó kormányzás-modellben.

Mi az, ami ez ellen az alapvető jog ellen hat?

- Rossz berögződések, mint - A gyermekek nem képesek a részvételre, nincs meg a szükséges tudásuk hozzá (holott a legkisebb gyermek is el tudja mondani, mit szeret és mit nem és miért, ami érdekes perspektívát hoz be);
- A gyermekeknek előbb a felelősséget és kötelezettségeket kell megtanulni, utána a jogaikat (ugyanakkor az újszülötteknek is vannak alapjogaik; és a felelősség tisztelete megtanításának legjobb módja az, hogy a jogokat tiszteljék);
- A részvétel gyakorlása elveszi a gyermekséget, idő előtt felnőtt státust ad (ez a jog egy garantálandó lehetőség, nem kötelezettség);
- A szülők /felnőttek tiszteletét csorbítja (éppen ellenkezőleg, a gyermekek meghallgatása nem arra tanít, hogy ne hallgasson a felnőttre, hanem a saját tiszteletükre tanít és arra, hogy másokkal szemben is így tegyenek).

Hol játszódik a gyermekek részvétele?

A MINDENNAPOS ÉLET során, de különösen figyelni kell a valódi részvételre

- az iskolában,
- az egészségügyi ellátás során,

- a gyermekvédelmi eljárásokban,
- a hatósági eljárások során.

Résztétel az iskolában

A résztétel jogának tiszteletben tartása az oktatáshoz való jog elő-, és alapvető feltétele.

A gyermekek bevonása az oktatásukat érintő döntésekbe: minden döntés során, ami hatással van rá (beíratás, eltanácsolás, fegyelmi eljárás, stb.), a gyermekeket meg kell hallgatni és azt figyelembe kell venni /ideértve azt is, hogy kellő információval bírjon, hová fordulhat segítségért és ki tudja támogatni/.

Résztételi alapú tanulás: passzív befogadtatás helyett, a gyermekek, mint a saját tanulási folyamatuk aktív résztvevői legyenek.

Iskolai demokratikus struktúrák kiépítése: diáktanácsok/önkormányzatok, amelyen keresztül elmondhatják a gyermekek a véleményüket, befolyásolhatják az iskola vezetését, felvethetnek problémákat, és hozzájárulhatnak ötleteikkel a pozitív iskolai-tanulási környezethez.

Kellő információkhoz való hozzáférés az oktatási kormányzat terveihez, döntéseihez: a gyermekeket be kell vonni – helyi és országos szinten egyaránt – az oktatási szakpolitika valamennyi aspektusába, így az alaptanterv-tanrend fejlesztésébe, a tanulási módszerek alakításába, költségvetés tervezésbe, gyermekvédelmi rendszerek kialakításába.

Országos diákszervezetek támogatása: amely a monitoringban és értékelésben tud segíteni a kormányzat számára.

Résztétel az egészségügyben

- Döntésekben való résztétel: a gyermekeknek joguk van a tájékoztatáshoz a saját egészségükre, ellátásukra vonatkozóan, megértési képességeik figyelembe vételével.
- A bizalmasan kezelt egészségügyi tanácsadáshoz való hozzáférés joga: ez nem ugyanaz, mint a beleegyezésen nyugvó döntés támogatása, és nem lehet korhatárhoz kötött.
- A kezeléshez való hozzájárulás: amennyiben a gyermek képes a döntés meghozatalára, ezt tekintetbe kell venni.

A résztétel joga a gyermekvédelemben

- A gyermekeket akkor lehet hatékonyan megvédeni, ha tisztában vannak az erőszakkal szembeni védelemhez való jogukkal és hatékony mechanizmus létezik véleményük meghallgatására.
- Magas látencia –bántalmazás minden formája.
- Különösen fontos biztosítani:

- forródrót, segélyvonal, professzionális segítségnyújtás,
- szakmai irányelvek, módszertani útmutatók, etikai szabályzatok – amelyről a gyermekek tudnak,
- bántalmazás jelzésére eljárások kiépítése,
- különösen kiszolgáltatott gyerekcsoportok fókusza (fogyatékossgal élők, kisebbségi csoporthoz tartozók).

A részvétel a hatósági eljárásokban

- Előkészületi szakasz: a gyermekek zavartak, zavarban vannak és különösen sérülékenyek, amikor egy hatósági meghallgatás előtt állnak. Világos, egyértelmű, praktikus információkra van szükségük és a félelem elűzésére, valamint részvételük, meghallgatásuk hatékonnyá tételére.
- A meghallgatás: életkornak, képességekre-érzékenyek, gyermekközpontúnak kell lenni. Biztosítani kell a bizalmas légkört és professzionális meghallgatást.
- A képesség felmérése: nem lehet kizárólag életkorból kiindulni. Csak akkor lehet a képesség hiányára való tekintettel ezt megkérdőjelezni, ha komoly aggálya merül fel a hatóságnak erre vonatkozóan.
- Visszajelzés a gyermek részvételének hatásáról: joga van tudni egy gyermeknek, hogy a róla szóló döntés micsoda, és hogyan vették figyelembe véleményét.
- Garantálni kell fentiekkel, hogy a gyermek véleményének meghallgatása **nem formalitás**, hanem azt **komolyan** vették.

III. KAPCSOLÓDÓ HELYI KONCEPCIÓK

- Ifjúsági Stratégia
- Drogellenes Stratégia
- Helyi Esélyegyenlőségi Program
- Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió

IV. ÖNKORMÁNYZATOK ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK

- Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- Beiskolázási segély

- Tanulmányi ösztöndíj (ZSZC, Befektetés a jövőbe, ZFOK)
- Nemzedékek kézfogása
- Nyári Napközbeni Ellátás
- Szociális nyári gyermekétkeztetés

V. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK

V.1. Zalaegerszeg Védőnői Szolgálat

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott területi védőnői szolgálat célja a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának az egészségtől való elmozdításának megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-7 éves korú gyermek él.

A szolgálat működését a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21.)ESzCsM rendelet szabályozza.

A szolgálat az egészségügyi főiskolán védőnői diplomát szerzett védőnőkből áll.

A területi védőnő feladatai a következők:

- nővédelem
- várandós anyák gondozása
- gyermekágyas anyák gondozása
- 0-7 éves korú gyermekek gondozása
- 6 év feletti oktatási intézménybe nem járó gyermekek gondozása
- családgondozás
- tanköteles gyermekek gondozása

A szakmai feladatmegosztás szerint Zalaegerszegen a szolgálat területi, iskola és ifjúsági védőnőkből áll. A területi védőnők vesznek részt az óvodai ellátásban is.

A szakmai munka összehangolása a kistérségi vezető védőnő által történik.

Területi védőnők:

Feladataik: nővédelmi és várandós gondozási munkában való részvétel, egyéni célzott gondozás, csecsemőgondozás, otthoni gondozás. Környezeti nevelés révén elősegíti a gondozottak egészséges testi és szellemi fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtését.

Folyamatosan gondozza

- a 0-7 éves korú gyermekeket,
- a csecsemők és kisgyermekek számára tartott tanácsadást előkészíti, elvégzi a törvény által meghatározott önálló vizsgálatokat,
- szervezi és előkészíti a védőoltásokat,
- önálló védőnői tanácsadást végez,
- folyamatos az egészségnevelési munkája a családban, és a tanácsadóban.

A várandós tanácsadásokon a védőnő által végezhető vizsgálatok megtörténnek, melyek eredményei a gondozási kiskönyvben rögzítésre kerülnek. A várandós gondozásban általánossá vált a gondozási terv készítése, melyet a kismamák szívesen elfogadnak, így előre felkészülhetnek a különböző vizsgálatokra, melyek az egészséges magzat fejlődését szolgálják és időben megtörténik a fejlődési rendellenességek kiszűrése.

A területi védőnők folyamatosan tartják a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal, családgondozókkal, a TEGYESZ szakembereivel és az egészségügyi dolgozókkal. Ha probléma merül fel a gyermek ellátásával kapcsolatban, ebben az esetben közösen keresik a segítségnyújtási-, megoldási lehetőségeket, azért, hogy a gyermek egészséges fejlődése biztosítva legyen.

Karitatív tevékenység keretében a védőnők együttműködnek a Vöröskereszt és a Máltai Szeretetszolgálat munkatársaival.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 1993-ban nyilvánította augusztus 1-jét az anyatej, egyben a szoptatás világnapjává, az ezzel kezdődő hetet pedig anyatejes világhétté. Ebben a programsorozatba illeszkedik a zalaegerszegi védőnők által minden évben megszervezésre kerülő „Szoptatási Világnapja” rendezvény. A családokat számos érdekes program és szűrési lehetőség várja. Minden család a regisztráció után ajándécsomagot kapott, melybe babaápolási termékek, információs füzetek, apróbb ajándékok kerülnek.

Körzeti védőnőink a területen rendszeresen szerveznek közösségi programokat a saját körzetekben a kismamák részére, fő témakör a szülésre, szülői szerepre való felkészítés, melyet videós ismertetővel is egybekapcsolnak.

A Május 1. úti Gyermekrendelőben negyedévente szülésre felkészítő tanfolyamot szerveznek a védőnők, a szülés előtt álló várandós anyák számára, gyermekorvos, szülész-nőgyógyász, pszichológus, genetikus, TB ügyintéző, gyógytornász bevonásával.

Folyamatosan szervezik a babamasszázs tréningeket, melyeken szívesen vesznek részt a gondozottak. Minden védőnői tanácsadóban működik baba-mama klub, a védőnők lelkesen szervezik ezeket a rendezvényeket.

A területi védőnők a ringató, zenebölcsi foglalkozásokra és a városi könyvtárban az „Örömkör” néven havonta működő és gyermekeknek szóló programra is invitálják a szülőket.

A Hock János u. 98. alatti családok átmeneti otthona lakóit természetesen védőnő látogatja. Az itt élők veszélyeztetettsége gyakoribb látogatást és az ott dolgozókkal, a családgondozókkal állandó kapcsolattartást igényel.

A városban a Korán Érkeztem Egyesülettel karöltve Szoptatást támogató önszolgáltató csoport működik.

Iskola- és ifjúságvédőnői szolgálat:

Feladatukat az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997.(IX.3.) NM rendelet szerint látják el.

Az általános és középfokú oktatási intézményekben elsősorban az iskolaorvossal, továbbá a körzeti védőnővel, háziorvosokkal, szakrendelésekkel, pedagógusokkal, gyógytornászokkal és társszervekkel együttműködve biztosítják a prevenciót és a gondozás folyamatosságát.

Iskola-ifjúságegészségügyi Szolgálat

A 03-18 éves korosztály, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző jellegű, az egészségügyi alapellátás keretében szervezett

iskola-egészségügyi ellátását végzik. Aktívan részt vesznek az iskolaorvosi szűrésben, védőoltások megszervezésében.

Önállóan végzik a szomatometriás vizsgálatokat, színlátás, hallás, látásélesség, vizelet, vérnyomás szűrését, folyamatosan ellenőrzik a tanulók személyi higiéniáját, elsősegélyt nyújtanak. A tanév folyamán igény szerint végeznek sportversenyeket megelőző vizsgálatokat. A tanulók egészségi állapotának függvényében folyamatos gondozást végeznek, testnevelési csoport besorolást készítenek.

V.2. Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék

A gyermekjóléti alapellátás része a bölcsődei szolgáltatás. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata a Gyvt. 94. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt kötelezettségének eleget téve a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék intézményhálózatának fenntartásával biztosítja a törvény által előírt feladatát, mely a húszhetes – 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítését és korszerű étkeztetését foglalja magába. A gyermekjóléti intézmény a szolgáltatást a harmadik életévüket betöltő gyermekek számára a bölcsődei gondozási nevelési év végéig, az óvodai nevelésre még nem érett kisgyermek számára pedig – szülői kérésre és a bölcsőde orvos javaslata alapján – a negyedik életévük betöltését követő augusztus 31-ig biztosítja, továbbá hatéves korig – szakértő bizottság szakvéleménye alapján – a sérült gyermekek korai rehabilitációs és rehabilitációs célú gondozását is ellátja. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása integrált bölcsődei csoportokban történik.

Az intézmény 4 telephelyen működik, összesen 396 férőhelyen, munkanapokon reggel 6.30-tól este 18 óráig. A 4 tagbölcsőde a város különböző pontjain, a lakosság által jól megközelíthető területen helyezkedik el. Az intézménybe való bekerülés jogosultsági feltételeit a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzat képviselő-testületének önkormányzati rendelete, valamint az intézmény felvételi szabályzata tartalmazza, szabályozza. A bölcsődébe a beiratkozásra minden év májusában – a sajtóban, helyi televízióban előre meghirdetett napokon – van lehetőség. A bölcsődei ellátás iránti kérelmeket az intézményvezetőhöz kell benyújtani. Év közben csak indokolt esetben fogad el az intézmény felvételi igényt.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos, vagy a háziorvos, a szociális, illetve a családgondozó, a gyermekjóléti szolgálat, és a gyámhivatal is kezdeményezheti.

A beszoktatás fokozatosan a szülő részvételével történik, az egyéni sajátosságok és igények figyelembevételével.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéibe azon szülők gyermeke vehető fel és gondozható, akiknek bejelentett lakóhelye, vagy életvitelszerű tartózkodási helye Zalaegerszeg közigazgatási területén van. A bölcsőde a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszáma (jelenleg 396) legfeljebb 15%-áig az ellátási területén kívüli lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását is biztosítja, feltéve, hogy az ellátási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező valamennyi bölcsődei ellátást igénylő és arra jogosult gyermek ellátását biztosítani tudja.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagintézményeiben szakképzett kisgyermeknevelők által, egységes szakmai elvek mentén történik a gyermekek gondozása, mindenekelőtt szem előtt tartva a gyermekek érdekeit. A jó színvonalú szakmai tudás szinten tartása, illetve

folyamatos fejlesztése érdekében a kisgyermeknevelők folyamatosan vesznek részt akkreditált továbbképzésen, tanfolyamon, szakmai tanácskozáson.

Az intézmény valamennyi bölcsődéjében a gondozási-nevelési tevékenység során fontos szerepe van a szülőkkel való kapcsolattartásnak, melynek intézményes feltételei adottak: a felvétel előtti elbeszélgetés, tájékoztatás, családlátogatás, az üzenő füzet, nyílt napok, alapítványi bál, gyermeknap, stb.

A gyermekeket a felvételtől a kimaradásig valamennyi bölcsődében a „felmenőrendszer” keretei között saját gondozónő kíséri végig. A rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik a bölcsődei csoportban.

A bölcsődei gondozás-nevelés alapvető feladatai az érzelmi fejlődés segítése, az egészségvédelem, az egészséges életmódra nevelés. A hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak és azok következményeinek csökkentése, a sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának segítése a gondozás és nevelés folyamán. A bölcsődei nevelésnek minden esetben a családi neveléssel összhangban kell megvalósulnia.

Az egészséges életmódra nevelés a bölcsődei étkeztetésben jelenik meg leginkább. Kettő tagbölcsődében saját konyha üzemel, a kiszállítás innen történik a másik kettő bölcsőde tálalókonyhájára. A konyhán a nyersanyagnorma figyelembevételével állítják elő az életkornak megfelelő egészséges ételt, a táplálkozási allergiában szenvedő gyermekek ételmezését dietetikus segíti. Az alapanyagok kiválasztásakor a szezonálisra helyezik a hangsúlyt, és ezeket a termékeket jórészt helyi termelőktől szerzik be.

Az egészségvédelem a bölcsődékben magában foglalja az egészséges és minden szempontból (lelki és testi) biztonságos környezet kialakítását, az elsődleges szükségletek igény szerinti kielégítését, az alapvető kulturhygiénés szokások kialakítását. Ide értve az étkezésen túl a mosakodást, a szobatisztaságra nevelést, az öltözködést, az alvást, a levegőzést és a megfelelő pihenést. A kisgyermeknevelő nem anya, csak pótolja az anyát, amíg távol van, így a gyermek és közte kialakítja a szükséges az érzelmi biztonságot jelentő kapcsolatot. A közös tevékenységek során viselkedési és helyzetmegoldási mintákat ad a gondozónő, melyeket a gyerekek másolnak, megtanulnak a kreativitásuk támogatása mellett.

A bölcsődei szakmai munka rendszeres napirend szerint folyik, az étkezések is meghatározott időben történnek, ezek segítik a gyermekek jó szokásainak kialakulását. A gyermekek számára biztosított a zavartalan mozgás és játék lehetősége, biztonságos tárgyi környezet, megfelelő mennyiségű és minőségű játékeszköz áll rendelkezésre. A csoportszobák berendezésénél figyelmet fordítottak arra, hogy a gyermekek a lehető legkevesebb tilalom mellett biztonságban legyenek, és jól érezzék magukat. Különböző játszószarkok kialakításával igyekeztek megteremteni az egyéni és a kiscsoportos játszási lehetőségeket. A szobák díszítésénél nagy szerepet kapnak a gyermekek alkotásai, amelyek egyéni arculatot, otthonosságot, meleg hangulatot teremtenek.

A tagbölcsődék mindegyike rendelkezik zárt udvari résszel, ahol a gyermekek szép időben mozoghatnak, játszhatnak, a szabad levegőn tartózkodás is elengedhetetlen a testi és lelki fejlődésük érdekében.

Az intézmény alapellátáson túli szolgáltatásai népszerűek a szülők körében. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéiben az alábbi ellátások működnek:

- **Játszóház:** Egész évben, minden tagbölcsődében heti két óra időtartamban a bölcsődébe nem járó gyermekek számára. Az egyik tagbölcsőde integrált játszóházat is működtet, 2 hetente gyógypedagógus részvételével.

- **Időszakos gyermekfelügyelet:** Az üres férőhelyeken biztosítja az intézmény a bölcsődébe nem járó gyermekek számára, az egyik tagbölcsődében külön csoportszobában, a többi bölcsődében az üres férőhelyeken a bölcsődei csoportszobákban.
- **Sószoba:** mind a négy bölcsődében működik, szolgáltatásait a bölcsődébe járó gyermekeknek nyújtja, itt a gyermekek játszva erősíthetik immunrendszerüket.

Az intézmény kiemelten fontosnak tartja a rendszeres kapcsolattartást a szülőkkel. A hagyományos kapcsolattartási formák (szülői értekezlet, szülőcsoportos beszélgetés, egyéni beszélgetések) mellett a bölcsődék igyekeznek minden lehetőséget megragadni a kötetlenebb formák megteremtésére. Több ilyen programnak már komoly hagyományai vannak a bölcsődék életében.

A legnépszerűbbek közé tartozik a pályázati program keretei között tartott főzőtanfolyam, mely évente több alkalommal kerül megrendezésre, itt a szülők közösen főznek a kisgyermeknevelőkkel a bölcsőde konyháján egészséges, finom ételleket. Szintén pályázati program keretei között szervezi az intézmény a „Lóci még nem óriás” c. programot, ez egy csoportfoglalkozás 3 év alatti gyermeket nevelő családok számára, amely a kisgyermekes szülőknek kíván segítséget nyújtani a gyermekek nevelése, gondozása terén leggyakrabban felmerülő kérdésekben.

Ezekon kívül vannak hagyományos, évente visszatérő programok minden bölcsőde életében:

- Bölcsi - kóstolgtató – a bölcsődei beiratkozás előtti hónapban ezen a rendezvényen mutatkozik be az intézmény, találkozhatnak a szülők és a gyermekek a kisgyermeknevelőkkel
- Mikulás érkezése, Luca napi programok, Adventi vásár
- Farsang, Húsvét, Anyák napja megünneplése
- Gyermeknap – Családi nap: vidám, zenés, hangulatos együtt töltött játékos délután a szülőkkel, nagyszülőkkel, testvérekkel együtt
- Búcsúztató: óvodába menő gyermekek búcsúztatása ünnepléssel és ajándékkal
- Alapítványi bál minden tagbölcsődében

A karácsonyi és húsvéti ünnepeket tovább gazdagítja a városi önkormányzat minden bölcsődésnek és bölcsődei dolgozónak juttatott ajándéksomagja.

Bölcsőde	Címe
Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék	Petőfi S. u. 21-25.
Cseperedő Bölcsőde	Petőfi S. u. 21-25.
Napsugár Bölcsőde	Napsugár u. 32.
Úrhajós Bölcsőde	Úrhajós u. 2.
Tipegő Bölcsőde	Kis u. 8.

V.3. Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ

Neve: Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ

Címe: Zalaegerszeg, Apáczai Csere János tér 5.

Célja: hozzájárulni „a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez”. (Gyvt.)

A szakmai egység ellátja a Gyvt. 39. § (2)-(4) bekezdése, 40. §-a, valamint az Szolgáltatási tervet. 64. §-a szerinti feladatokat.

A családsegítés keretében biztosítandó feladatok:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése,
- a családgondozás, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítése,
- a közösségfejlesztő programok szervezése, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztés,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtása,
- a kríziskezelés, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatások,
- a menedékjogról szóló törvényben meghatározott társadalmi beilleszkedés elősegítése,
- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben.

A gyermekjóléti szolgáltatás keretében biztosítandó feladatok:

- a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése,
- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése,
- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése,
- veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről,
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése,
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése,
- a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- kezdeményezni: egyéb gyermekjóléti alapellátások, szociális alapszolgáltatások, egészségügyi ellátások, pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti gondozása érdekében a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ önálló helyettes szülői ellátást biztosít. A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetője, mint helyettes szülői koordinátor, nyilvántartást vezet, szakmai tanácsadást nyújt, ellenőriz.

Krízissegély

Az anyagi segítségnyújtás az igénybe vevők körében kiemelt jelentőségű, tekintettel arra, hogy nem rendelkeznek jövedelemmel, vagy nagyon alacsony a családok bevétele. Sok család nem tudja gyógyszereit kiváltani, a lakhatással összefüggő számlákat fizetni (víz, közös költség, fűtés díja stb.), és gyakran nem képes biztosítani a napi élelmiszer szükségletét.

Ezen felül a rászoruló családok – az intézmény részére az önkormányzat által plusz költségvetési forrásból biztosított megállapodás alapján– természetbeni juttatásban részesültek.

- Élelmiszercsomagok osztása húsvétkor
- Nyári táboroztatás
- Nyári szociális étkeztetés
- Beiskolázáshoz támogatás
- Élelmiszercsomagok osztása karácsonykor

Az utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek segítése, vagy a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése. A Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserei a járás területén az általuk ellátott településeken, illetve Zalaegerszeg város területén végeztek terepbejárást, amely során nem került sor csellengő gyermekek miatt intézkedésre. Zalaegerszeg területén egész évben **9 gyermekkel** találkozott esetmenedzser a terepbejárások alkalmával, viszont a hatóság bevonása, vagy egyéb intézkedések megtétele nem volt szükséges.

V.4. Zalaegerszegi óvodák

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában 4 óvoda működik 15 feladat ellátási helyen. Jelenleg 69 óvodai csoportban zajlik az óvodai nevelés. Ezen kívül városunkban működik négy nem önkormányzati fenntartású óvoda (7 óvodai csoport), melyek az alapító okiratukban meghatározott maximálisan felvehető gyermeklétszáma törekedve további lehetőséget biztosítanak a szülők számára az óvodaválasztásban.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város fenntartásában működő intézmények:

Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda (Kis utcai Székhely, Mikes K. utcai Tagóvoda, Szivárvány téri Tagóvoda, Ságodi Telephely)

Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda (Radnóti utcai Székhely, Kosztolányi D. téri Tagóvoda, Petőfi utcai Tagóvoda, Szent László utcai Tagóvoda)

Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda (Csillag közti Székhely, Napsugár utcai Tagóvoda, Andrásidai Tagóvoda)

Zalaegerszegi Landerhegyi Óvoda (Űrhajós utcai Székhely, Kodály Zoltán utcai Tagóvoda, Landerhegyi utcai Tagóvoda, Bazitai Telephely)

Nem önkormányzati fenntartásában működő intézmények:

- 1) **Szent Család Óvoda** (4 csoport, 100 fő felvehető létszám)
- 2) **Játékmackó Alapítványi Óvoda** (1 csoport, 25 fő felvehető létszám)
- 3) **Zalaegerszegi Montessori Általános Iskola és Óvoda** (2 csoport, 49 fő felvehető létszám)
- 4) **Zalai Waldorf Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola** (1 csoport, 20 fő felvehető létszám)

A köznevelési törvényben meghatározottak szerint biztosítottak az óvodai rendszerben a személyi feltételek. Az óvodapedagógusok alap szakképzettségükön túl tanító, **beszédfejlesztő pedagógus, drámapedagógus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, pedagógiai terapeuta**, közoktatás vezető, **egészségvédő mentálhigiénikus**, népi kismester stb. szakképzettségekkel is rendelkeznek.

Az óvodapedagógusok munkáját szakképzett dajkák és pedagógiai asszisztensek segítik.

A gyógypedagógiai ellátást a Zalaegerszegi Tankerületi Központ biztosítja.

Az óvodákban a nevelőmunka az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott szakmai elvek, elvárások figyelembevételével elkészített óvodai pedagógiai program alapján zajlik.

Az óvodai pedagógiai programokban a nevelés sokszínűségén túl érvényesül az egyes tagintézmények szakmai önállósága, valamint azok a szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz. Tartalmazza a társadalmi rendszer új kihívásait, a családi nevelésben bekövetkező változásokat, a hátrányos -, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, a sajátos nevelési igényű és migráns gyermekek integrált, ill. inkluzív nevelésének szükségességét.

Minden pedagógiai programban megfogalmazódik:

- a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége,
- a gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése,

- a gyermekek szeretete, tisztelete, folytonos készenlét, segítségadás fejlődésük érdekében, az egyéni érési ütemhez igazodva az egyén személyiségének kibontakoztatásával, készségek, képességek, kompetenciák fejlesztésével, amelyek az életen át tartó tanulást alapozzák meg,
- humanista, demokratikus, erkölcsi értékek képviselése, átadása a nevelés folyamatában,
- a gyermekek érdekeinek figyelembevétele az óvodai életben mindenkor és minden helyzetben,
- inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel az óvoda gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva az egyenlő hozzáférési lehetőségét valamennyi gyermek számára,
- HH, HHH, SNI-s gyermekek fejlődésének segítése, hátrányok csökkentése, esélyegyenlőség biztosítása,
- nemzetiségi, migráns gyermekek befogadása, a beilleszkedés segítése, az inkluzív szemlélet követésével, önazonosság megőrzése, ápolása, átörökítése az előítéletek kizárásával,
- az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés, a magyar kulturális emberi értékek, néphagyományok átörökítése.

Óvodáink kiemelt feladatként kezelik az egészségfejlesztést, az egészséges életmódra nevelést.

Az egészséges életmódra nevelés keretében fontos feladat a mozgásfejlesztés, a mozgásban rejlő lehetőségek folyamatos kihasználása. A mindennapi testnevelés lebonyolításához tornaszobával, nagy előterekkel, illetve csoportsobákkal rendelkeznek óvodáink. A városi óvodák közül több részt vesz a Bozsik programban, melynek a mozgás megszerettetésén túl jelentős eszkozhozadéka is van.

Nagy hangsúlyt fektetnek a környezettudatos magatartás megalapozására, melynek fontos feladatai:

- Változatos tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül a gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti, és társadalmi környezetről.
- Őrizni a természet, illetve környezetünk tisztaságát.
- Növények ültetése és gondozása.
- Az állatokkal kapcsolatos kíméletes bánásmód (madáretetők készítése, újrahasznosított anyagok, eszközök felhasználásával, madáretetés).
- A lehetőségeket kihasználva a hulladékok szelektív gyűjtése. Fontos, hogy a kisgyermekek a pedagógiai folyamat során ismerkedjenek meg további újabb alapfogalmakkal (hulladék, konténer, újrahasznosítás, veszélyes hulladék...).
- Komposztálás folyamatának bemutatása, megfigyelések végzése.
- Olyan játékos helyzetek megteremtése, ahol, és amikor az ismereteket el tudják sajátítani a gyerekek.
- A hulladékszelektálással kapcsolatos ismeretek elsajátításakor minden nevelési területet felhasználnak az intézmények.
- Örökös Zöld Óvoda cím elnyerése. A Zöld Óvoda kritériumrendszer szem előtt tartása, újabb elemekkel való bővítése.

- A hulladékszelektálással kapcsolatos ismeretek átadása, készségek kialakítása. Tudatosítani kell a gyermekekben, hogy a hulladékot mi termeljük és tenni kell vele valamit. Ez kötelességünk és ezért ne várjunk jutalmat.
- A környezetvédelmi jeles napok előkészítése, megszervezése óvodai szinten: Állatok, Víz, Föld, Madarak napja, tisztasági napok. Városi szinten: Az ÁLLATOK VILÁGNAPJÁNAK megszervezése.

Hátránycsökkentő, esélyteremtő programok óvodákban:

(mozgásos sportlehetőségek, mert minden fejlesztés alapja a mozgás)

- Bozsik Program: minden gyermek előtt nyitott, önként választott mozgásos lehetőség
- Fedett sportpálya használata akár mikrocsoportos formában is számtalan fejlesztési lehetőséget jelent az óvodai mindennapokban
- Sikeres Decatlon pályázat, óriási játékválaszték szülőkkel, gyerekekkel, óvónőkkel közös sportnapok keretében korszerű játékok eszközök kipróbálása használata
- Tavaszi közös együttlétek akár szülőkkel is, ugrálóvárak, csúszdák használata ingyenes, alapítványi támogatással finanszírozva
- Ovis kori ingyenesen igénybe vehető
- Könyvtár- múzeum-színház látogatás
- Más intézmények rendezvényein való részvétel
- Ovis kirándulások
- Óvodai fellépések
- Rendezvények látogatása

Egyéni felzárkóztatások az óvoda gazdag eszköztárával, speciális végzettséggel bíró pedagógiai terapeuta, fejlesztőpedagógus, drámapedagógus, egészségvédő mentálhigiénikus közreműködésével.

Minden óvodapedagógus a programokban meghatározott feladatokat, fejlesztéseket végzi az elvárásoknak megfelelően.

Infrastrukturális fejlesztések TOP program keretében:

- TOP-6.2.1-15-ZL1-2016-00001 projekt – Új óvoda építése andráshidai városrészben
- TOP-6.2.1-15 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése program keretében Mikes K. utcai Tagóvoda és a Petőfi utcai Tagóvoda energetikai korszerűsítése megvalósult, továbbá 2018-ban a Kodály Zoltán utcai Tagóvoda felújítása történik meg.

A TOP pályázatokon túl Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít az óvodai felújításokra, fejlesztésekre.

A városi fenntartásban működő óvodák több mint fele részlegesen akadálymentesített a következőképpen:

- a) 1 óvodában a bejárat akadálymentesített
- b) 4 óvodában a bejárat és a mosdók
- c) 2 óvodában jelenleg van folyamatban az akadálymentes bejárat és mosdók kiépítése

- d) 2 óvodában a jelenleg kiépítésre kerülő akadálymentes bejárat és mosdók mellett a látás sérült gyerekek számára az infokommunikációs akadálymentesítésre is sor kerül

Óvodák kapcsolatrendszer:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

Hivatali társosztályok együttműködése a közszolgáltatások zavartalan megszervezésében.

Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ

A gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatások, programok nyújtása.

Gyermekvédelmi jelzőrendszer

A Család- és Gyermekjóléti Központ működteti a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszert. A szociális munkások a törvényi szabályozásnak és a szakmai standardoknak megfelelően rendszeresen jelzőrendszeri ülések, esetmegbeszélések és esetkonferenciák keretében együttműködtek a társszakmák szakembereivel. *(Korcsoportos jelzőrendszeri ülések, szakmaközi esetmegbeszélő fórumok, éves szakmai tanácskozás)*

A gyermekeket segítő, számukra szolgáltatást nyújtó, az egészséges pszichoszociális fejlődést elősegítő szolgáltatások:

- Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központban dolgozó szakemberek, családsegítők, esetmenedzserek, pszichológus, fejlesztőpedagógus, családterapeuta, mediátor
- Mentálhigiénés Központ szakemberei
- Házi gyermekorvosok
- Területi védőnők, Iskola védőnők
- Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Zalaegerszegi Tagintézménye (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, pszichológus)
- Zala Megyei Kormányhivatal gyámügyi, szociális, áldozatvédelmi és népegészségügyi területen dolgozó szakemberei
- Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Alosztálya munkatársai

V.5. Iskolák

ZALAEGRSZEGI TANKERÜLETI KÖZPONT ÁLTAL FENNTARTOTT INTÉZMÉNYEK:

Általános iskolák:

- Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola
- Petőfi Sándor és Dózsa György Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola - Petőfi Sándor Székhelyiskola
- Petőfi Sándor és Dózsa György Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola - Dózsa György Tagiskola

- Eötvös József és Liszt Ferenc Általános Iskola - Eötvös József Székhelyiskola
- Eötvös József és Liszt Ferenc Általános Iskola - Liszt Ferenc Tagiskola
- Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola
- Izsák Imre Általános Iskola
- Zalaegerszegi Öveges József Általános Iskola
- Béke ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Nem állami fenntartású intézmény (Egyházi fenntartású):

- Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium

Középiskolák:

- Zalaegerszegi Kölcsey Ferenc Gimnázium
- Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium
- Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

Nem állami fenntartású intézmény (Egyházi fenntartású):

- Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium

ZALAEGRSZEGI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM ÁLTAL FENNTARTOTT INTÉZMÉNYEK:

- Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Csány László Szakgimnáziuma
- Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Báthory István Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
- Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Deák Ferenc Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
- Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Széchenyi István Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
- Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Ganz Ábrahám Szakgimnáziuma
- Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Munkácsy Mihály Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

V.6. Házi gyermekorvosi és fogászati körzetek

Házi gyermekorvosi körzetek	
Körzet	Rendelés helye
I.	Ola u. 10-12.
II.	Berzsenyi u. 13/A
IV.	Landorhegyi u. 8.
V.	Kinizsi u. 105.
VI.	Landorhegyi u. 8.
VII.	Berzsenyi u. 13/A
VIII.	Hegyalja u. 39.
IX.	Nemzetőr u. 34.
X	Május 1. u. 2/C.
XI.	Andráshida u. 5.
XII.	Nemzetőr u. 15.
Iskolai fogorvosi körzetek	
Körzet	Rendelés helye
I.	Zalaegerszeg, Kossuth u. 50. fsz. 2.
II.	Zalaegerszeg, Vörösmarty u. 34.
III.	Zalaegerszeg, Gólyadombi u. 19.
IV.	Zalaegerszeg, Ola u. 16/D.
V.	Zalaegerszeg, Bíró M. u. 17.
VI.	Zalaegerszeg, Bíró M. u. 17.
VII.	Zalaegerszeg, Ady u. 51.
IX.	Zalaegerszeg, Ola u. 16/D.

Vegyes fogorvosi körzetek	
Körzet	Rendelés helye
I.	Kert u. 11.
II.	Jókai u. 14
III.	Vörösmarty u. 34. ; Külsőkórház u. 2.
IV.	Ady Endre utca 51.
V.	Zárda u. 15.
VI.	Mártírok u. 76.
VII.	Gólyadombi u. 19.
VIII.	Kossuth L. u. 50. fsz. 2.
IX.	Ady Endre utca 58. fsz.3.
X.	Göcseji út 23-25.
XI.	Zárda u. 15.
XII.	Bajcsy-Zsilinszky tér 1.
XIII.	Zárda u. 15.
XIV.	Bíró M. 47/C. fsz. 2.
XV.	Zárda u. 15.

V.7. Játsszóterek

Zalaegerszeg területén, 83 helyszínen találhatóak játsszóteri eszközök, mely a gyermekek számára kikapcsolódási lehetőséget biztosítanak. A játsszóterek tekintetében a város egyik büszkesége a Bóbita játsszóter, mely építésének évében (2008-ban) Magyarország (sőt, Közép-Európa) első integrált játsszótere volt. A 3.500 négyzetméteren elhelyezkedő játsszóteren a biztonságos és készségfejlesztő játékelemeken kívül padok, kerékpártároló, ivókút, szeméttárolók és akadálymentes vizesblokk is található.

VI. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Zala Megyei Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház

A Család, Esélyteremtő és Önkéntes Házak (CSEÖH) országos hálózat, mely 19 megyei és egy fővárosi esélyteremtési irodából épül fel.

Anyaszervezetük a **Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület** 2003-ban alakult és 2012-től működteti a **Zala Megyei Civil Információs Centrumot** és a **Zala Megyei Család, Esélyteremtő és Önkéntes Házat**.

A Zala Megyei CSEÖH legfőbb céljai:

Tevékenységeik között prioritást élvez –ahogy a nevük is mutatja – az esélyteremtés, az önkéntesség és a család.

Az **esélyteremtés** területén feladataik közé tartozik a társadalmi attitűdformálás, a meglévő előítéletek leküzdése, az előítéletesség kialakulásának megakadályozása, a tolerancia megerősítése.

Az **önkéntesség** terén felvállalt feladatuk az önkéntesség kultúrájának elterjesztése, a közérdekű önkéntes tevékenység népszerűsítése, akcióprogramok szervezése.

Az Iroda tevékenységei között kiemelt hangsúlyt kap a **család**; a család, mint értékközvetítése. A család szerepének megőrzése, megismertetése és annak népszerűsítése, jól működésének elősegítése.

Mindezekért rengeteg a széles közvéleményt célzó, szemléletformáló programot, családi és szakmai rendezvényt szerveznek megyei és városi szinten.

Fő célcsoportjaik:

Nők, romák, fogyatékossgal élő személyek, idősek, gyermekek, családok és hátrányos helyzetű térségekben élők, illetve e célcsoportok érdekvédelmét vállaló vagy részükre szolgáltatást nyújtó szervezetek, intézmények.

Tevékenységeik, szolgáltatásaik:

- Panaszfelvételi lehetőség, jogi tanácsadás biztosítása az **Egyenlő Bánásmód Hatóság** hatáskörébe tartozó ügykörben,
- szakmai műhelyek, konferenciák, tréningek szervezése,
- közvélemény formálását célzó szakmai és közösségi programok megvalósítása,
- civil és egyéb szervezetek, intézmények közötti partnerség építése,
- esélyegyenlőségi témák megjelenésének erősítése a helyi médiában,
- Esély Órák – érzékenyítő foglalkozások szervezése és tartása óvodásoknak és általános-, középiskolások részére,
- családoknak szóló programok rendezése,
- az önkéntes tevékenységre való aktivizálás.

Zala Megyei Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház (CSEÖH) elérhetőség:

Iroda és levelezési cím: 8900 Zalaegerszeg, Kossuth u. 47-51.

Iroda telefonszáma: 92/310-384

e-mail: ehzala@zalacivil.hu

honlapok: <http://zalacivil.hu/> és <http://eselyteremtesihazak.gov.hu/zala/>

Zalaegerszegi Fiatalok Egyesülete:

A Zalaegerszegi Fiatalok Egyesülete tevékenysége elsősorban Zalaegerszeg és a közvetlen városkörnyék fiataljainak felemelkedésének, anyagi és szellemi jólétének elősegítése köré épül. Céluk, hogy a zalaegerszegi várostisztelő fiatalokat összefogják és képviseljék. Tevékenységeik segítségével ápolják a lokálpatriotizmust és erősítsék, fejlesszék a fiatalok nemzeti identitástudatát is. Egyesületük hozzájárul továbbá a hagyományok ápolásához, a városkörnyék történelmi és természeti értékeinek megőrzéséhez, gyarapításához.

Működésük során fontos szempont a nyilvánosság biztosítása, így folyamatosan tájékoztatják a nyomtatott- és az írott sajtót is tevékenységeikről, programjaikról. Egyesületük megalapítása óta szervezési szinten működött közre több karitatív tevékenység során, melyek a következők: Zala Megyei Gondoskodás Egyesített Szociális Intézmény Margaréta Otthona közösségi terében speciális kialakítású új bútorok, háztartási eszközök beszerzése; két rászoruló család élethelyzetének javítása anyagi és nem anyagi javak összegyűjtésével; sportösztöndíj átadása egy zalaegerszegi középiskolás fiatal tanuló számára. A városközösség bevonásával folyamatosan ruhaadományokat gyűjtenek a rászorulóknak. Ezen tevékenységük során a Zala Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat és a Mozgássérültek Zala Megyei Egyesülete szervezettel állnak kapcsolatban. A ruhaadományokat rászoruló családok gyermekei és szociális otthon lakói kapják.

Egyesületüknek jelenleg 20 tagja van, melyből 10 fő alapító tag és 10 fő, mint támogató van jelen. A tagok toborzása folyamatos. A tevékenységgel kapcsolatos nyilvánosság, arculat kiépítése zajlik jelenleg.

NŐI SZALON:

2015 áprilisában 10 zalaegerszegi nő megalapította a Zalaegerszegi Női Szalont.

Kezdetben klubként működtek, majd 2017. januárjában egyesületté alakultak.

Mára Zalaegerszeg kulturális életének egyik meghatározó, ismert és elismert civil szervezetévé váltak.

Céljuk, hogy legyen városunkban egy nőkből álló civil kezdeményezés, amely a nőknek és a nőkről szól, természetesen nem kizárva ebből a férfiakat és a gyerekeket sem, hiszen vallják, hogy a nő egyik fő feladata a családban való kiteljesedés.

Szeretnének segíteni az alapvető női és férfi értékek felismerésében, megőrzésében és továbbörökítésében. Hisznek a család erejében, amelynek alapja az egészséges párkapcsolat.

Programjaikkal, rendezvényeikkel, segítő és informatív előadásokkal, megmozdulásokkal színesíteni kívánják városunk közösségi életét, felhívva a figyelmet a mai Nőre.

Hisznek abban, hogy minden nőnek szüksége van egy olyan közösségre, amelynek értékrendjével, céljaival azonosulni tud. Amelyben az alkotók kölcsönösen számíthatnak egymásra, megbeszélhetik örömeiket, gondjaikat, megoszthatják egymással gondolataikat.

Céljuk továbbá a városunkban élő nők közös érdekeinek képviselése, különösen az alábbi területeken: kulturális örökség, egészség, gyereknevelés, hátrányos helyzetű csoportok/rétegek segítése, jótékonykodás, családvédelem.

Egyesületük 3 éves működése során számos programnak voltak a fő- vagy társszervezői az alábbi témákban:

1. A nő és a család
2. Kultúra
3. Egészség
4. Jótékonykodás
5. Politika

Együttműködnek más szervezetekkel, mint: a Zala Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház, a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület, a Tiszta Forrás Egyesület, a Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Zalaegerszeg Barátai Egyesület, a Zala Megyei Szent Rafael Kórház, az Akarattal és Hittel Alapítvány a Kórház Onkológiai Osztályáért, az „Együtt Könnyebb” Női Egészségért Alapítvány, az Új Nemzedék Központ, a Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ, a Zalaegerszegi Fiatalok Egyesülete, a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat és a Korán Érkeztem Közhasznú Egyesület a Koraszülött Gyermekekért és családjukért.

A Zalaegerszegi Női Szalon konzorciumi, valamint együttműködő partnerként számos projektben, pályázatban vesz részt.

Nyitottak a későbbiekben is egyéb női civil szervezetekkel való együttműködésre és párbeszédre, mert vallják, hogy csak együtt, közös erővel tudjuk érdekeinket és értékeinket képviselni!

KORÁN ÉRKEZTEM EGYESÜLET:

A „Korán érkeztem” Közhasznú Egyesület a Koraszülött Gyermekekért és Családjukért 2010-ben kezdte meg tevékenységét Zala megyében. Az Egyesület azzal a küldetéssel indult el útjára, hogy tevékenységével széleskörű segítséget és támogatást nyújtson a koraszülött gyermekek és családjuk számára.

Céljuk, hogy az életút folyamán felmerülő egészségügyi, szociális és oktatási kérdésekben információval lássák el a családokat, mentális és lelki támaszt nyújtsanak szülőknek és aktívan segítsenek a felmerülő kérdések megoldásában.

Elkötelezettséget vállaltak a koraszülött, beteg, fogyatékkal élő gyermekek és családjuk életminőségének javításában és életük folyamának elősegítésében. Az Egyesület és tagjai értékrendjében privilégiumot élvez, mint érték a család és benne a gyermek egysége.

Legfőbb tevékenységeik:

1. Önszorgató/támogató csoport működtetése

2010 óta önkéntes perinatális/kórházi szociálismunka keretében heti egy alkalommal működik a csoport a Zala Megyei Szent Rafael Kórház Koraszülött Osztályán

Ált. feladatok:

- a kismamák mentálhigiénéjének, kórházi életkonformitásuknak javítása, programok szervezése,

- az anyák és családjuk érzelmi megterhelésének enyhítése, krízisintervenció, segítő beszélgetés, perinatális gyászmunka,
- szociális tanácsadás.

Éves szinten 50-70 koraszült anyja és családja kap közvetlen segítséget.

2. Szakmai Nap

2018-ban 7. alkalommal szerveztek a kapcsolódó szakterületek munkatársainak tematikus szakmai programot. A Szakmai Napon átlagosan 70 fő vendégük van.

3. A Koraszülöttek Világnapjához kapcsolódó családi/figyelemfelkeltő program

2011 óta a világnaphoz kapcsolódva családokat megszólító figyelemfelkeltő programmal készülnek. Céljuk, hogy ráirányítsák a figyelmet a koraszülöttség problémakörére, megismertetve a társadalommal a szülési-születési traumák terheit, kihívásait, kimeneteli lehetőségeket.

4. On-line tanácsadás: koranerkeztem.hu

5. Életfa Műhely - támogató központ működtetése

2015 márciusától a központban megvalósuló programok:

- Tanácsadások: perinatális, szociális, pszichológiai, pedagógiai szakterületen, családterápia, mozgásfejlődést követő/mozgásfejlesztés és veszteség- és gyászfeldolgozás

6. Korci terem - Közösségi tér

Az Apáczai Művelődési Központban 2012 óta a Korci teremben valósítják meg a közösségi/sorstársi programjaikat és klubjaikat.

- Közösségi programok: Kiscsoportos baba-mamás foglalkozások, Anyáknak szóló rekreációs programok
- Klubjaink: Hordozó Klub, Szoptatást támogató csoport

Programjaikkal igyekeznek a célcsoportjuk számára olyan széleskörű szolgáltatást nyújtani, mely az élet szinte minden területén segítségükre van. A nehezen indult kis életek megóvása, a gyermekek fejlesztése, a helyzethez képest legjobb eredmények elérése nagy megterhelést jelent lelkileg, fizikailag és anyagilag is a családok számára. A családot egységként kezelve e terheken kívánnak a lehető legtöbbet enyhíteni.

2013-ban megkapták az Emberi Erőforrások Minisztériumától a Pro Voluntarius–díjat a közösségért végzett kiemelkedő önkéntes szakmai tevékenység elismeréséért.

„Korán érkeztem” Közhasznú Egyesület elérhetőség:

Levelezési cím: 8900 Zalaegerszeg, Béke utca 28.

Telefonszáma: 30/7218-731

e-mail: info.koranerkeztem@gmail.com

honlapok: www.koranerkeztem.hu

ZALAEGERSZEGI BŰNMEGELŐZÉSI KORTÁRSSEGÍTŐ KLUB

Az egyesület már 2001. évtől segíti a zalaegerszegi lakosokat. A klub célja a tizenéves fiatalok ösztönzése és bátorítása az önállóságra úgy, hogy fokozottan figyeljenek a lakókörnyezetükben élőkre, elsősorban hozzátartozóikra, kortársaikra, illetve a rászorulókra, idősekre és fogyatékkal élőkre.

A kortárssegítő csapat feladata, hogy tagjai ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek a devianciák világából, ismerjék a veszélyhelyzeteket, tisztába legyenek a segítő szervezetekkel és maguk is tudjanak segíteni a rászorulókon.

A közösségi programok elsősorban a drogprevencióra irányultak továbbá arra, hogy a fiatalok ne váljanak bűncselekmény és szabálysértés elkövetőjévé, vagy áldozatává. A bűnmegelőzési centrumban a fiatalok, családi-, párkapcsolati-, szerfogyasztási-, iskolai és magánéleti problémáik megoldásához kaphatnak tanácsokat.

KIÚT DROGELLENES ALAPÍTVÁNY:

Az alapítvány magán személy felajánlásából 1996-ban jött létre, melynek főbb céljai az alábbiak:

- a drogambulancia tevékenységének szakmai és anyagi támogatása
- a megyei drog prevenciós programok szakmai támogatása, prevenciós programok szervezése, részvétel az e tárgykörben szervezett tevékenységekben
- Zala megyében egyedüli szolgáltatóként szerveznek megelőző-felvilágosító szolgáltatást, amely a kábítószer fogyasztók alternatív ellátását biztosítja
- tagjai a zalaegerszegi KEF-nek
- fontos feladatunk: a kábítószer használók konstruktív segítése, a „drogos stigma” elkerülése, a kábítószeres erkölcsi megítélése helyett egészségügyi problémaként kezelés szemléletének kialakítása.

Gyakorlatuk van kortárs segítők felkészítésében a drog prevencióra, tizenkét évig szerveztek felkészítő táborokat középiskolásoknak.

Részt vettek három, a zalaegerszegi középiskolás fiatalok körében végzett epidemiológiai vizsgálatban, a kutatás szervezésében.

Folyamatosan konzultációs lehetőséget biztosítanak szakembereknek, pedagógusoknak, szülőknek és szenvedélyproblémákkal küszködőknek is.

SPORTEGYESÜLETEK:

A településen több mint száz sportegyesület működik, melyek legtöbbször utánpótlás neveléssel is foglalkozik, így külön gyermek és ifjúsági szakosztállyal is rendelkezik. Ennek köszönhetően a városban élő gyermekek kedvükre válogathatnak a sportolási lehetőségek között.

VII. CÉLOK ÉS A MEGVALÓSULÁSOK SZÍNTEREI

VII.1. Gyermekjogi szervezeti egység felállítása

- ❖ **Cél: A helyi önkormányzatban belül egy állandó struktúra kialakításával kell biztosítani a gyermekek szempontjainak figyelembevételét a döntések előkészítésekor, végrehajtásakor és értékelésekor.**

A gyermekjogi felelős személy kijelölése.

Feladatai:

- A gyermekek érintő szakpolitikák koordinálása,
- A gyermekjogi stratégia kidolgozása és nyomon követése,
- A Gyermekbarát Településsé válás népszerűsítése.

- ❖ **Cél: A Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat testületében új struktúra kialakítása, gyermekjogi felelős kijelölése az elnökség és a Diákparlament bizottságban (E cél a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat javaslatára fogalmazódott meg)**

A pályázatban vállalt feltételek teljesítése érdekében a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat minden évben választ magának egy gyermekjogi felelőst, akinek feladata a Városi Diákparlament bizottságainak gyermekjogi képviselőivel való kapcsolattartás, munkájuk koordinálása. Kötelessége továbbá minden évben diákközyűlési napirendre tűzni az elkövetkezendő 1 éves időszak céljainak meghatározását, melyet a bizottságok gyermekjogi képviselőinek ajánlásai alapján készít elő. Célcsoportuk tájékoztatása érdekében évente kétszer gyermekjogi eseményt szervez zalaegerszegi közoktatási intézménybe vagy kollégiumba, illetve a Városi Diákparlament ülésére éves beszámolót készít a gyermekjogok területén elért célokról és munkálataik során felmerült problémákról.

A ZVDÖK gyermekjogi felelősének munkáját a Városi Diákparlament bizottságainak gyermekjogi képviselői segítik. Minden bizottságban tevékenykedik gyermekjogi képviselő, akit a bizottság tagjai egyszerű többségen alapuló nyílt szavazással választanak meg.

VII.2. A gyermekek jogainak tudatosítása

Diákönkormányzatok az iskolákban

A gyermekjogi téma megjelenésének legfőbb színtere az iskola. Az iskolákban a **tanulók érdekeinek képviseletére diákönkormányzat (DÖK)** működik, melynek tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed, munkáját segítő pedagógus támogatja. A Diákönkormányzatban keresztül a diákság jelezheti észrevételeit az iskolavezetés felé. A DÖK működése – az Nemzeti Köznevelési Törvényben biztosított jogain túl – kiterjed a különböző tanórán kívüli tevékenységek szervezésére, melyek elősegítik a tanulók folyamatos tájékoztatását. A diákönkormányzat feladata a jogok érvényesítésének segítése, illetve a különböző kompetenciák, készségek és képességek fejlesztése. Az intézmények éves munkatervének szerves része a DÖK munkaterve, mely tartalmazza, hogy az adott tanítási évben a diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl milyen területeken vesz részt az iskolai élet megszervezésében. Az iskola házirendje állapítja meg az Nkt., továbbá a jogszabályokban meghatározott tanulói jogok gyakorlásának és – a tanulmányi

kötelezettségek teljesítésén kívül – a kötelezettségek végrehajtásának módját, továbbá az iskola által elvárt viselkedés szabályait.

❖ Cél: Felmérés a gyermekjogokról a Zalaegerszegi általános és középiskolai diákok körében

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2018/2019-es tanévben kérdőíves kutatást tervez az általános- és középiskolás diákok körében a gyermekjogokról.

A kutatás eredményének függvényében az önkormányzat a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat bevonásával, a városban tanuló diákok részére gyermekjogokkal kapcsolatos előadásokat, képzéseket, foglalkozásokat szervez.

❖ Cél: Az Ébresztő-óra népszerűsítése a városban működő oktatási intézményekben

Az Ébresztő-óra az UNICEF Magyar Bizottság első országos iskolai programja. Az Ébresztő-óra keretében az UNICEF által kiképzett előadók tartanak interaktív előadásokat 4-12. osztályos gyermekeknek. A foglalkozás témái: gyermekjogok, gyermekek helyzete a világban, gyermekekkel szembeni erőszak. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata népszerűsíti a városban működő oktatási intézményekben az Ébresztő-óra programot.

❖ Cél: A betegjogi, gyermekjogi képviselő által tartott tanácsadás a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ által szervezett Őszi Kavalkád rendezvényen

A program célja, hogy a zalaegerszegiek közvetlen kapcsolatba kerülhessenek a szociális ellátórendszer tagjaival, tájékoztatást kapjanak működésükről, tevékenységükről, a szolgáltatások igénybevételének módjáról, célja továbbá a szakmaközi kapcsolatok erősítése. A program lebonyolítását több hónapos előkészítő munka előzte meg. Színes műsor várja a kicsiket és nagyokat, illetve számos program lesz megtekinthető és kipróbálható. A rendezvényen való részvétel ingyenes.

❖ Cél: A Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat fórumain a gyermekek jogainak tudatosítsa (gyermekjogi aloldal létrehozás a www.zvdok.hu weboldalon.)

VII.3. A gyermekek aktív és tényleges részvételének biztosítása

❖ Cél: A Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat folyamatos támogatása

2005. évtől datáljuk a Zalaegerszegi Városi Diákparlament, majd a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat megalakulását.

Az évente összehívott diákparlament által szavazással választott diák-polgármester, általános és középiskolai alpolgármester, jegyző és a képviselőtestület közösségi tevékenységének kereteit a diákparlament által kidolgozott és elfogadott SZMSZ biztosítja.

A DÖK szerepe kettős: egyrészt összefogja, szervezi a város állandó és nappali (nem itt lakó, de itt tanuló) általános és középiskolás ifjúsági populációjának programjait, hol segítőként, gyakrabban kezdeményezőként fellépve.

A pozitív irányú változásra jellemző, hogy a 2005/2006-os tanévben szervezett 4 rendezvényükhöz képest a 2017. év októberében leköszönő ZVDÖK közel harminc önálló programról számolhatott be és ez a szám mára sem csökkent. A DÖK szervezésében Zalaegerszeg MJV Önkormányzata és városban működő civil szervezetek szakmai és anyagi támogatásával (a város költségvetésében külön költségvetési sorral rendelkezik a ZVDÖK), valamint pályázati forrásokból az évek során jó néhány kulturális, sport és ifjúsági prevenció program sikeresen megvalósulhatott. A helyi média adásainak, beszámolóinak rendszeres szereplői aktualitások, érdekvédelem, programszervezés témákban.

A kulturális és sport rendezvények mellett a karitatív, a környezettudatos magatartásformák kialakítását célzó, a diák közéletiséget erősítő, gyermekjogokat népszerűsítő és prevenció programok egyaránt jelen vannak az éves repertoárban. Kiemelkedő esemény a minden év áprilisában a Diákok Hete keretén belül, az Egyetemista Fesztiválhoz kapcsolódó Zalaegerszegi Városi Diáknapi 3 - 4 napos rendezvénysorozata. Itt a szórakoztató, sport és főzőprogramok mellett városházi hatalomátvitelre és ünnepi közgyűlésre is sor kerül. Ez utóbbira a felnőttekhez hasonló előterjesztésekkel készül a testület és azok végrehajtásáról lehetőség szerint gondoskodik. Előfordul, hogy napirendjeiket, értékes kezdeményezéseiket a felnőtt közgyűlés is tárgyalja, sőt több kezdeményezésük meg is valósult már, mint pl.: kamasz-felnőtt játszótér és gördeszka pálya létrehozása, ifjúságért díj alapítása, Caffé Mark program és a városi diáknapi könyvének elindítása, idő kapszula elhelyezése, UNICEF Gyermekbarát Település pályázat benyújtása (mely címet Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2017. októberében ítéltek oda) stb.

2013-ban Ifjúságért” díjat alapítottak a munkájukat kiemelkedően támogatók elismerésére. Ezt a díjat minden évben a diáknapi ünnepi közgyűlésén adják át és azt az általuk arra érdemesnek tartott felnőtt és kortárs ifjúságsegítő kaphatja meg. A diáknapi alkalmából olyan különleges produkciókban vállaltak irányító szerepeket, mint 2012-ben a több mint 6200 diákot megmozgató „Szeretünk Zalaegerszeg” élőlánc a belváros körülölelésével, vagy 2013-ban az 1000 fős „I love Zeg” monumentális élőkép megalkotása, 2014-ben , 2015-ben, 2017-ben, valamint az idén is az „Aludj máskor” 24 órás vetélkedő. Mindezt azért, hogy minél inkább ráirányítsák a figyelmet a fiatalok értékeire, többek között a város iránti kötődésükre, szeretetükre.

Küldetésük fontos részének tartják a generációk közötti kapcsolatok ápolását, idős szervezetekkel való közös programokat, együttműködést. Ezért minden évben megszervezik a az Idősek-Fiatalok vetélkőjét.

A ZVDÖK mára folyamatosan aktualizált önálló portállal rendelkezik, amely a város honlapjáról egy linkkel közvetlenül elérhető. Saját facebook csoportjuk van, amely a napi kommunikációt nagyban megkönnyíti.

A programok szervezésén túl a ZVDÖK az ifjúsági érdekérvényesítés letéteményese. Közvetítő kapocs az ifjúság szükségletei és igényei oldaláról az ifjúsági szakma szereplői és a döntéshozók felé. Tapasztalataink szerint jól él lehetőségeivel, koncentráltan és ezáltal eredményesebben képes megjeleníteni a fiatalok érdekeit. E cél megvalósulását kívánta elősegíteni például már 2007. év őszétől a DÖK vezetői és az akkori Ifjúsági Albizottság tagjai közötti közvetlen kapcsolatépítés kezdeményezése is. Nagyon fontos körülmény, hogy a ZVDÖK a 2009. év októberében megalakult és azóta is működő Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztalnak az alakulástól tagja, annak tagjaival kiváló kapcsolatokat ápol és képviselteti magát a Kerekasztal elnökségében is. A ZVDÖK tárt kapukat talál a város önkormányzata felé – mind munkája segítségével, mind az anyagi támogatások terén számíthat Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata támogatására. A ZVDÖK munkáját az ifjúsági referens irányítja, segíti, gazdálkodását felügyeli. Részt vesz üléseiken és az elnökségi tagok is gyakran keresik fel a referens irodáját. Kapcsolatuk és együttműködésük kiváló és ez egyaránt fontos az önkormányzatnak és a fiatalok testületének is.

A városi diákönkormányzat eredményessége láthatóan visszahat az intézményi DÖK-ök munkájára és súlyára is az adott iskola falain belül. Egyebekben a demokratikus formák, a közéletiség fiatalokra adaptált formációjaként mintát mutat a majdani felnőtt szerepekre való felkészüléshez. Ennek a tevékenységnek kiváló indikátora az is, hogy az oktatási intézmények partnerek a programok során, befogadják azokat és igénylik a városi diákönkormányzat felkereső munkáját az iskolákban.

❖ Cél: Diák – Közmeghallgatás szervezése

Diák – Közmeghallgatás alkalmával a gyerekek véleménynyilvánításhoz és tájékoztatáshoz való joga kerül a középpontba. A gyerekek képesek elmondani a véleményüket, konstruktívan viszonyulnak az őket érintő kérdésekhez, ezért gondolataikat a felnőtteknek érdemes figyelembe venni, mert együtt alakítjuk azt a jövőt, ami később az ő jelenük lesz. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata úgy gondolja, hogy együtt kell működnie a gyerekekkel abban, hogy olyan világot hozzunk létre, amelyben egyformán jó felnőttek és gyerekek lenni. A közmeghallgatás - a felnőtt önkormányzat azonos nevű rendezvényéhez hasonlóan - fórumot kíván biztosítani a fiatalok számára, ahol megfogalmazhatják a településsel kapcsolatos észrevételeiket, azt, hogy mit szeretnek a településen és milyen változtatásokat javasolnának (legyen szó akár média, sport, közélet, kultúra, szórakoztatás, tudomány, közbiztonság témaköréről), elmondhatják esetleges kritikai észrevételeiket, jobbító javaslatukat, új ötleteiket. A rendezvényt a városvezetés több tagja is megtisztelti jelenlétével, mivel ők is fontosnak tartják a fiatalok ötleteit, észrevételeit. A Diák – Közmeghallgatás évente legalább egy alkalommal megrendezi a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatásával.

VII.4. Gyermekbarát költségvetés

- ❖ **Cél: Megfelelő pénzügyi forrásokat kell biztosítani a gyermekekkel kapcsolatos ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz, gyakorlatokhoz és programokhoz.**

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata különösen fontosnak tartja, hogy költségvetéséből megfelelő pénzügyi forrásokat biztosítson a gyermekek, fiatalok ellátására.

2018. évi feladatok megnevezése gyermekek részére ÖNKORMÁNYZAT	Eredeti előirányzat adatok Ft-ban
Bursa Hungarica ösztöndíj	6.000.000
Gyermekétkeztetés	2.000.000
Egyszeri nevelési támogatás	5.000.000
Családsegítő Szolgálathoz krízissegélyezés	2.400.000
Nemzedékek kézfogása	10.836.000
Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat	900.000
Zalaegerszegi Városi Diáknapok	1.700.000
Zalaegerszegi Egyetemisták Egyesülete	900.000
Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal	960.000
Ifjúsági rendezvények	1.500.000
Felsőoktatási ösztöndíj és támogatás	16.000.000
Művészeti ösztöndíj	600.000
Szakképzési ösztöndíj	12.200.000
Nyári napközbeni ellátás	7.500.000
Összesen:	67.896.000
Civil szervezetek támogatása kulturális, sport és prevenciós tevékenység	370.000.000

Éves költségvetési előirányzataik terhére a polgármester és a Közgyűlés bizottságai egyedi kérelmek alapján részesítik támogatásban azon civil szervezeteket, amelyek tevékenysége a gyermekekhez, ifjúsághoz kapcsolódik. Pl.: Egyetemisták Egyesülete, iskolai alapítványok, óvodák, nem önkormányzati fenntartású köznevelési intézmények)

Az UNICEF „Gyermekbarát Település” pályázaton elnyert 2.000.000 Ft a következőképp kerül felhasználásra:

Megnevezés	Bruttó ár (Ft)
Mozi (8 alkalom)	396.000
Strand (8 alkalom)	320.000
Útiköltség (16 alkalom)	384.000
Nyári ellátás részösszeg:	1.100.000
Testvérvárosi kapcsolatrendszer kiépítése	300.000
Gyermekjogi szakmai nap	600.000
Összesen:	2.000.000

Az elnyert összeg felhasználása a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat javaslata alapján került meghatározásra.

❖ **Cél: Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat támogatása külön soron**

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2018. évi költségvetési rendeletében a Humánigazgatási Osztály kiadásai között a Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat számára 900.000 Ft előirányzatot tervezett be, amelyet az ZVDÖK programjai megszervezéséhez, működéséhez használhat fel.

Az Önkormányzat az elkövetkezendő években is hasonló mértékben kívánja majd támogatni a ZVDÖK munkáját.

VII.5. Gyermekbarát vállalkozások bevonása

❖ **Cél: Az üzleti szféra egyéni vagy vállalati képviselőinek aktív és fenntartható bevonása, érdekeltté tétele a gyermekek fokozott védelmét és a gyermekjogok érvényesítését célzó közösségi felelősségvállalás terén.**

A gyermekeket segítő intézményekbe látogatott el a Belga Mikulása

Zala Megyei Szent Rafael Kórház Gyermekosztályán, a Zalaegerszegi Gyermekotthonban, a Botfai Speciális Fiúnevelő Intézetben is kitörő örömmel fogadták a Mikulást a gyermekek és a dolgozók. A Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ segítségével pedig Zala Megye rászoruló családjaihoz is sikerült az étteremnek eljuttatni az ajándékokat.

Belga Mikulásudvar

Nagy sikerrel zárult a Belga Étterem Mikulás rendezvénysorozata. A város minden óvodáskorú gyermekének meghívót küldött a Mikulás, hogy látogasson el a Belga Mikulásudvarba. A három napos rendezvényen több ezer gyermek és felnőtt látogatott el a Mikulásához.

14 óvoda játszóterének a felújítása

A Belga étterem az elmúlt évben 14 óvoda játszóterét újította fel saját összefogásból.

Adventi kézfogás

Egy új jótékonysági akció került meghonosításra 2016. decemberében Zalaegerszegen. A program lényege, hogy három civil szervezet (Szent Márton Légió, a Zalaegerszegi Női Szalon, a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület), valamint a Kvártélyház kezdeményezésére és koordinálásával helyi cégek, vállalkozások segítségével mind a négy adventi hétvégén olyan tehetséges diákokat ajándékozzanak meg, akik szorgalmukkal, eredményeikkel példát mutatnak környezetüknek. A kezdeményezés sikeresnek bizonyult, hisz mind a két év során több vállalkozás csatlakozott a programhoz, melynek köszönhetően több tehetséges fiatal részesülhetett támogatásban.

A fent említett kezdeményezések mellett szerencsére több helyi vállalkozás illetve cég is támogatta a városban élő gyermekeket. Bízunk benne, hogy a jövőben tovább bővül e vállalkozások köre a közösségi felelőség vállalás terén.

VII.6. Biztonságos környezet

❖ Cél: HelpAPP népszerűsítése az iskolákban

Az UNICEF Magyar Bizottság a világon elsőként fejlesztett ki egy olyan mobiltelefonos alkalmazást, ami erőszak helyzetekben azonnali segítséget nyújt a gyermekeknek. Ha a gyermeket bántják vagy veszélyben van, egyetlen gombnyomással segítséget hívhat, vagy elküldheti GPS koordinátáit. Az alkalmazás segítségével tanácsot kérhet arra is, mit mondjon vagy mit tegyen a gyermek, ha erőszak érte vagy segíteni szeretne valakit, akit erőszak ért. A HelpAPP mobil alkalmazás segít az erőszak helyzetek felismerésében, elkerülésében és kezelésében. Az alapvető funkciók mellett (segélyhívó, pánik gomb, helyzetjelzés) az applikációval a gyermekek elsajátíthatják az erőszakmentes megoldási módokat, rátanulhatnak a konfliktusrendezés pozitív technikáira. Az ingyenes applikáció 2013 óta érhető el. Az UNICEF Magyar Bizottság azért fejlesztette ki a HelpAPP-et, mert a 21. század gyermekei a digitális világ gyermekei. A legnagyobb természetességgel használják a mobiltelefonokat, számítógépeket, internetet. Ha segíteni akarunk nekik, azt a nyelvet kell megtanulnunk, amit ők beszélnek, azokat az eszközöket kell használnunk, amelyeket ők használnak. A kerületi oktatási intézmény ezt az alkalmazást népszerűsíteni fog.

❖ Cél: Utcai, lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek segítése, vagy a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése.

A Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserei Zalaegerszeg város területén végeznek terepbejárást. Ennek keretében folyamatosan törekednek a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltése érdekében minél több szabadidős program szervezésére Zalaegerszegen.

VII.7. Egészséges életmódhoz való hozzásegítés

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata fontosnak tartja az egészséges életmódhoz kapcsolódó illetve a szemléletformáló programok szervezését, támogatását. Az elmúlt években, a városban több ilyen program került megrendezésre, melyek sorát a jövőben tovább kívánjuk bővíteni. Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek sportra való ösztönzésére, pl.: ingyenes úszásoktatás, sportpályák felújítása, szabadtéri sportpark létrehozása, sportág választónap, városi diák-sportnap.

VII. Felhasznált irodalom:

- Unicef Magyar Bizottság – Jogod van a jogaidhoz. Az Unicef Magyar Bizottság gyermekjogi felmérése 2014.
- AJOB Projektfüzetek – Gyermekjogi Projekt 2010/1
- Óbuda – Békásmegyer Gyermekjogi Stratégiája